

Prof. Dr. JÓZEF KOFFLER (Lwów)

NAUKA HARMONJI.

XXXI.

(Ciąg dalszy).

Dobrem ćwiczeniem jest harmonizowanie gam durowych i mollowych. Zadanie to może być roz-

wiązane w najrozmaitszy sposób. N. p. jedno z najprostszych rozwiązań :

To samo w moll wykazuje tylko drobne zmiany : przy wznoszeniu się IV z sekstą dorycką, przy spadaniu III z naturalną kwintą (a więc jako akord durowy).

To samo z gamą w basie :

Modulacja djatoniczna.

Modulacja polega na przeniesieniu funkcji toniki z jednego akordu na inny, przez co następuje zmiana tonacji. To przeniesienie funkcji toniki odbywa się normalnie w ten sposób, że jakiś akord w tonacji wyjściowej zamienia się na jakąś funkcję (*D, S, Sp, Dp, Tp*) w tonacji celowej. Oczywiście modulacja jest środkiem wyrazu formalno-muzycznego i musi być organicznie uzasadniona i wbudowana w utwór muzyczny. Ale nim przystąpimy do organicznego kształtowania modulacji w okresach z uzasadnieniem rytmiczno-motywicznym, musimy poznać i zmechanizować środki modulacji djatonicznej. Do tego prowadzi nas samo pokrewieństwo akordów, które polega na wspólnych (jednej lub dwóch) nutach. Również te pokrewieństwa muszą być opanowane do mechaniczności. Do tego celu służy następująca tabela, uzyskana z szeregów naturalnych (aliquotów).

W tem miejscu należy powtórzyć pierwszą lekcję harmonji, z podanem tam ćwiczeniem na opanowanie akordów (+ o).

1) Pokrewieństwo kwintowe. Pokrewne są akordy, których symbole literowe odległe są o kwintę czystą w górę i w dół. Symbole mają znaki (+, o) takie same.

2) Pokrewieństwo tercjowe. Pokrewne są akordy, których symbole literowe odległe są o tercję wielką w górę i w dół. Symbole są o znakach przeciwnych; znak „pod” (o) przy górnym tonie tercji.

3) Pokrewieństwo sekundowe (nuty prowadzącej). Pokrewne są akordy, których symbole literowe odległe są o małą sekundę w górę i w dół. Symbole są o znakach przeciwnych; znak „pod” (o) przy dolnym tonie sekundy.

4) Pokrewieństwo tego samego tonu. Każdy akord jest pokrewny akordowi, którego symbol ma tę samą literę, lecz o znaku przeciwnym.

Ćwiczyć pokrewieństwa, pisząc w nutach tabele wzorem podanej powyżej, ale od innych najrozmaitszych tonów.

(C. d. n.)